

[Statsministeren.]

foreninger skal kunne anlægges ved underret, men uden særlig tilladelse føres helt igennem til Højesteret. Folketinget har også vedtaget en tilføjelse, som grundlovssikrer, at borgerne ikke på grund af deres afstamning kan berøves deres frihed eller afskæres fra nydelsen af rettigheder eller opfyldelsen af pligter.

Til slut vil jeg gerne sige, at hvis man spørger, om vi i dag lever under en effektiv tokammerordning, må svaret blive et nej.

Jeg har haft den ære at være medlem af det andet høje ting i snart 18 år, og jeg mindes ikke *et* tilfælde, hvor en betydningsfuld afgørelse ikke er blevet truffet i folketinget. Dette høje tings, landstingets, medlemmer har i lige så høj grad som folketingsmedlemmerne haft lejlighed til at gøre deres indflydelse gældende, men det er sket i partierne, mens sagen endnu var til behandling i folketinget. Den medvirken, landstingets medlemmer på denne måde har øvet, har været yderst værdifuld og højt værdsat. I mit eget parti lytter vi altid med overordentlig interesse til, hvad vor landstingsgruppe mener om spørgsmålene.

Men når dette er sagt, må det tilføjes, at som organ for lovgivningsmagten kan landstinget i sin nuværende skikkelse ikke fortsat bestå.

Med disse ord anbefaler jeg på det varmeste grundlovsforslaget til det høje tings velvillige behandling.

Hans Hansen: Siden 1946 er forfatningskommissionen med de tre i den tid værende statsministre som formænd gennem mange og lange forhandlinger nået frem til det forslag, som i dag for en måned siden blev fremsat i folketinget. Dette forslag er med forholdsvis få ændringer nu oversendt til landstinget i den form, hvori det nu blev forelagt af den højtærede statsminister.

Det skal straks siges, at der ikke er den fanfare over denne grundlovsændring, som der var ved grundlovsændringen i 1915. Dengang afskaffede man den privilegerede valgret til landstinget, og man gav den største del af den danske befolkning, kvinderne, valgret. Den mest betydende ændring i grundloven ifølge det foreliggende forslag er indførelsen af etkammerssystemet, hvorved landstinget afskaffes.

Og hvorledes er så landstingets stilling til

dette spørgsmål? Ja, det vil de forhandlinger som vi i dag og i morgen skal føre, give svar på, og jeg er overbevist om, at disse forhandlinger vil blive fulgt med den største interesse såvel indenfor denne bygning som over det ganske land. Hvis der er nogen spænding om, hvorledes den socialdemokratiske gruppe her i landstinget vil stille sig til landstingets afskaffelse, vil jeg straks sige, at vi alle vil stemme for det foreliggende forslag. Jeg tænker, at den højtærede statsminister gerne ønskede, at lignende udtalelser om tilslutning kom frem, når det bliver hans egne partifæller eller medlemmer af det andet regeringsparti, der her fra denne talerstol skal udtale sig om landstingets afskaffelse. Men statsministeren ved jo nok, at det går ikke så let med tilslutningen fra de to regeringspartier her i landstinget.

Der er vel nok en del, ja, måske mange, der har lidt vanskelighed ved at forstå min og min gruppes stilling til spørgsmålet landstingets afskaffelse. Man kan vel sige om os, at vi saver den gren over, som vi sidder på, og det er jo rigtigt. Det er derfor ganske naturligt, at jeg vil begrunde denne vor stilling nærmere.

Gennem mange år har landstingets stilling til en række sager, særlig til sociale fremskridt, været sådan, at den skabte modvilje og bitterhed i store dele af befolkningen og i særdeleshed blandt småkårsfolk i dette land.

Jeg skal ikke, når jeg omtaler landstingets synderegister, gå så langt tilbage som til provisorietiden, for så ville det vist blive for langvarigt, men jeg kan ikke lade være med at fremdrage begivenheder fra min ungdom, hvor jeg og tusinder af andre socialdemokrater harmedes over den stilling, som landstinget meget ofte indtog til de foreliggende spørgsmål. Ikke alene harmedes vi over den behandling, der skete i landstinget, og over landstingets hårde adfærd, men vi brugte også stærke ord, så stærke, at jeg nok skal lade være at gengive dem her, da jeg ikke ønsker at komme i konflikt med den højtærede formand.

En af landstingets handlinger, der gjorde et stærkt og uudsletteligt indtryk på mig, var landstingets behandling af lovforslaget om enkebørnsunderstøttelse. Socialdemokratiet havde gennem flere samlinger stillet forslag i folketinget om enkebørnsunderstøttelse. I rigsdagssamlingen 1911—12 var